

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.

V Brně dne 13. května 2016
Sp. zn.: 10/2016/NZ/MLU

Vážený pane okresní státní zástupce,

obracím se na Vás z titulu své funkce národního preventivního mechanismu, kdy provádím tzv. systematické návštěvy míst, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí, nebo v závislosti na poskytované péči, a to s cílem posílit ochranu těchto osob před mučením, krutým, nelidským, ponižujícím zacházením nebo trestáním a jiným špatným zacházením.¹

Ve dnech 11. – 12. dubna 2016 proběhla systematická návštěva Sanatoria Lotos, Ostředek 1, 257 24 Chocerady. Jde o zařízení sociálních služeb (domov se zvláštním režimem) uzavřeného charakteru. Učiněná zjištění jsou podkladem pro zprávu z návštěvy zařízení, kterou spolu s doporučeními a návrhy opatření k nápravě adresuji zařízení, jak to stanoví § 21a zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Zařízení nyní běží lhůta 30 dnů pro vyjádření ke zprávě.

Způsob provedení systematické návštěvy a vypracování zprávy z návštěvy zařízení byl standardní, ovšem závažnost učiněných zjištění je mimořádná, a proto se na Vás obracím.²

Když jsem vyhodnotila poznatky, které na místě učinili čtyři pracovníci Kanceláře veřejného ochránce práv (z toho jeden expert v oblasti ošetrovatelské péče), docházím k názoru, že klienti tohoto zařízení sociálních služeb jsou vystaveni špatnému zacházení a že mohlo dojít k naplnění skutkových podstat některých trestných činů. Proto Vás v souladu s § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv seznamuji se svými zjištěními. Přílohou tohoto dopisu Vám poskytuji svoji zprávu z návštěvy zařízení a podnět k trestnímu postihu možného ponižujícího zacházení.

Dovoluji si předložit Vám také své právní hodnocení i několik pochybností. Vycházím při tom z výkladu článku 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jak jej provádí Evropský soud pro lidská práva. U každého ponižujícího zacházení platí, že pokud se státní orgány o něm dozví, musí učinit vše, co od nich lze v daném případě rozumně očekávat, aby špatnému zacházení zabránily.³

¹ Česká republika jako stát, který ratifikoval Opční protokol (č. 78/2006 Sb. m. s.) k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (č. 143/1988 Sb.), se zavázala zřídit vnitrostátní orgán, který prováděním systematických preventivních návštěv zjišťuje, jak je s osobami omezenými na svobodě zacházeno. Jako národní preventivní mechanismus působím od roku 2006, pro výstupy z této mé činnosti viz <http://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/>.

² Od roku 2006 provedl veřejný ochránce práv 129 systematických návštěv zařízení sociálních služeb a z toho pouze v několika případech byla situace natolik vážná a spolupráce navštíveného zařízení tak špatná, že byl ochránce nucen přistoupit k sankci, kterou připouští zákon o veřejném ochránci práv, totiž k informování nadřízeného orgánu, anebo veřejnosti. Na orgány činné v trestním řízení se ochránce v souvislosti s činností registrovaného zařízení sociálních služeb obrátil dosud pouze jedenkrát.

³ srov. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Osman proti Spojenému království ze dne 28. října 1998 č. 23452/94

V rámci šetření pořídili pověřeni zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv fotokopie dokumentace o poskytované péči a jiné dokumentace v zařízení. Uvedené listinné důkazy jsem připravena Vám na vyžádání poskytnout. Jakékoliv další doplňující informace a součinnost Vám je připravena poskytnout pověřená pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Marie Lukasová, a to na čísle 542 542 484, 606 020 339, nebo lukasova@ochrance.cz.

Závěrem si Vás dovoluji v souladu s § 158 odst. 2 trestního řádu požádat o sdělení, jaká opatření byla v dané věci učiněna.

Rovněž Vás informuji, že v souladu s § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv jsem vyzvala k vyjádření také zřizovatele (Sanatorium Lotos, s. r. o., skrze majitele a jednatele MUDr. Alexandra Kučeru) a příslušné úřady (Ministerstvo práce a sociálních věcí, jako orgán inspekce poskytování sociálních služeb, a Krajský úřad Středočeského kraje, jako registrující orgán). Úřady mají kontrolní pravomoc a rozhodují o správních deliktech, kterých se mohla dopustit právnická osoba – poskytovatel sociálních služeb.

V souladu s postupem dohodnutým s nejvyšším státním zástupcem pro tyto mimořádné případy zasílám tento dopis na vědomí také krajskému státnímu zástupci.

S pozdravem

Přílohy

Příloha č. 1: Zpráva z návštěvy zařízení

Příloha č. 2: Podnět k trestnímu postihu možného ponižujícího zacházení

Příloha č. 3: DVD s fotografiemi

Vážený pan
JUDr. Stanislav Novák
okresní státní zástupce
Okresní státní zastupitelství v Benešově
Poštovní 2079
256 01 Benešov